

PRILOGA

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva 2022

Knjižnična zbirka je temeljno orodje knjižnice pri izpolnjevanju njenega poslanstva: zadovoljevanja izobraževalnih, informacijskih raziskovalnih in kulturnih potreb prebivalcev lokalne skupnosti, zato v Osrednji knjižnici Celje skrbno načrtujemo njeno izgradnjo, bogatitev, posodabljanje in obnavljanje. Poleg nakupa v Osrednji knjižnici Celje prirast gradimo tudi z obveznim izvodom ter darovi in zamenami. Nakup načrtujemo tako, da vsa orodja izgradnje zbirke oblikujejo uravnotežen prirast.

Pri načrtovanju nakupa gradiva izhajamo iz poslanstva knjižnice in ugotovljenih potreb uporabnikov po ciljnih skupinah ob upoštevanju razlik v različnih okoljih (ruralno, industrijsko, primestno, regijsko središče), ki sestavljajo področje delovanja knjižnice.

Načrtovanje letnega prirasta temelji na *Smernicah za izgradnjo knjižnične zbirke v Osrednji knjižnici Celje*, ki upošteva vse relevantne zakonske podlage in strokovna priporočila, ki se nanašajo na upravljanje z zbirkami v splošni knjižnici.

- Zakon o knjižničarstvu
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah
- Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij
- Standardi za splošne knjižnice

Letni načrt nakupa gradiva je v svoji končni različici prilagojen aktualnim finančnim zmožnostim financerjev in same knjižnice; v *Smernicah za izgradnjo knjižnične zbirke v Osrednji knjižnici Celje* je predviden fleksibilen razpon števila izvodov po posameznih vsebinskih sklopih ter tudi to, katerim vsebinam se v primeru zmanjšanih prihodkov lahko odrečemo z najmanj škode za naše uporabnike.

Cilji, ki jih želimo doseči v letu 2022

Z vsebinsko bogatim prirastom želimo še naprej graditi kvalitetno in uravnoteženo knjižnično zbirko in ob tem:

- Zagotavljati ustreznost zbirke glede na ugotovljene informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe in interese ciljnih skupin uporabnikov Osrednje knjižnice Celje.
- Ustvarjati pogoje za spodbujanje bralnih navad, oblikovanje bralne kulture in razvijanje funkcionalne pismenosti.
- Upoštevati cilje in prioritete lokalnih skupnosti.
- V skladu z možnostmi v kar največji meri uveljavljati Standarde za splošne knjižnice.
- Slediti priporočenim razmerjem znotraj zbirke (razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter gradivom za otroke in odrasle uporabnike; zagotavljati ustrezen delež neknjižnega in elektronskega gradiva).
- Zagotavljati enakomerno dostopnost gradiva v knjižnični mreži Osrednje knjižnice Celje.
- Zagotavljati gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami.
- Zagotavljati gradivo za domoznanske študije in izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk.

1. Zadovoljevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja

Knjižnica zagotavlja zadovoljevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja, kot so navedene v nadaljevanju, vendar se ob tem opira na podrobno **analizo specifičnih potreb glavnih ciljnih skupin uporabnikov Osrednje knjižnice Celje**, v sklopu katere so opredeljeni tudi podrobnejši vsebinski kriteriji za izbor gradiva in izgradnjo zbirk (Poglavje 1a).

- Za zadovoljevanje **informacijskih potreb** občanov bomo nabavljali:
  - o splošno informativno periodiko v slovenskem jeziku in najuglednejše evropske časnike
  - o gradivo z informacijami javnega značaja (vladne in nevladne organizacije in agencije, institucije civilne družbe)
  - o gradivo z informacijami, ki ljudem pomagajo pri organizaciji njihovega vsakdanjega življenja in podpirajo njihovo udeležnost v demokratičnih procesih

- Za zadovoljevanje **izobraževalnih potreb** bomo zagotavljali:
  - o gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti, od zelo poljudnih do stopnje akademske zahtevnosti, ter na različnih medijih (knjige, periodika in neknjižno gradivo na fizičnih nosilcih in v elektronski obliki); zbirko bomo dopolnjevali s strokovnimi deli v tujih jezikih, posebej takrat, ko ni mogoče pridobiti ustreznih del na slovenskem knjižnem trgu
  - o poučno gradivo, namenjeno mladim uporabnikom, od tistega, ki najmlajšim uporabnikom omogoča spoznavanje predmetov in usvajanje pojmov, takega, ki spodbuja vedoželjnost, širjenje obzorja, oblikovanje osebnih interesov, do tistega, ki podpira šolske in obšolske obveznosti na osnovni in srednji stopnji
  - o gradivo, namenjeno permanentnemu izobraževanju in usvajanju novih tehnologij in medijev
  - o gradivo namenjeno izobraževanju v okviru hobijev, pristočasnih aktivnosti in osebnih interesov
  - o gradivo, namenjeno za pomoč pri osebni rasti in razreševanju osebnih težav uporabnikov

- Pri zadovoljevanju **raziskovalnih potreb**
  - o bomo kot splošna knjižnica posebno pozornost posvečali spoznavanju, proučevanju in raziskovanju zgodovine, kulturnih korenin in sedanosti lokalnega okolja, kar bomo podpiralo s skrbnim zbiranjem vseh vrst **domoznanskega gradiva** in izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk
  - o tesno bomo sodelovali (kot že več let doslej) z organizatorji in izvajalci mladinskega raziskovalnega dela na osnovno- in srednješolski ravni, tako da bomo zagotavljalo potrebne vire za procese raziskovanja, pa tudi zbirali in hranili raziskovalne naloge, ki nastajajo kot rezultat tega dela
  - o podpirali bomo raziskovalno delo v okviru seminarских in diplomskih nalog visokošolskega študija z zagotavljanjem ustreznega izbora strokovnega gradiva na različnih nosilcih.

- **Kulturne potrebe** okolja bomo zadovoljevali
  - o z izgradnjo kvalitetnih zbirk leposlovnega gradiva za različne starosti, okuse in zahtevnostne stopnje (podrobnejši vsebinski kriteriji za izbor so opredeljeni pri posameznih ciljnih skupinah)
  - o z nabavo kvalitetnih glasbenih posnetkov in igranih filmov
  - o z izborom kvalitetne strokovne literature s področja umetnosti

1a Potrebe in interesi ciljnih skupin uporabnikov Osrednje knjižnice Celje

- **Za predšolske otroke** nabavljamo gradivo, ki jim omogoča
  - o spoznavanje predmetov in usvajanje pojmov (barve, oblike, enostavna števila; živali, rastline, tipična življenjska okolja, osnovni socialni odnosi,...)
  - o razvijanje domišljije in ustvarjalnosti
  - o razvijanje pozitivnega in ugodnega občutka v stiku s knjigo, knjižnico, besedo, igračo.

Gradivo zajema različne medije – tiskane, zvočne, elektronske, igrače, ... Pri izboru smo pozorni predvsem na varnost medija ter kvaliteto likovnih in jezikovnih prvin.

Ponudbo gradiva nadgrajujemo s številnimi oblikami dela tako s predšolskimi otroki kot njihovimi starši. Pri tem sodelujemo z vrtci in drugimi organizacijami, vključenimi v delo s predšolskimi otroki.

- **Ciljno skupino osnovnošolcev** obravnavamo po treh starostnih podskupinah (zaradi različnih interesov in potreb, ki jih prinaša s seboj razvoj otrok v tej dobi). Za osnovnošolce nabavljamo gradivo, ki:

- o omogoča razvijanje domišljije in ustvarjalnosti,
- o omogoča razvoj bralnih spretnosti (gradimo posebno zbirko, ki spremlja otroka skozi pridobivanje spretnosti; sestavljajo jo knjige z velikimi tiskanimi črkami in nato knjige z naraščajočim obsegom besedila),
- o razvija bralne potrebe in navade,
- o razvija vedoželjnost ter omogoča širjenje obzorja in oblikovanje ter razvoj specifičnih interesov
- o omogoča spoznavanje in uporabo informacijskih pripomočkov
- o omogoča utrjevanje občutka, da je branje prijetno in zabavno opravilo
- o pomaga pri šolskih obveznostih, kot so priprava referatov in seminarских nalog, priprava na različna tekmovanja v znanju, priprava osnovnošolskih raziskovalnih nalog; dodatne vaje in razlage, kadar ima otrok težave z usvajanjem določenega znanja...

Za starejše osnovnošolce nabavljamo gradivo, ki obravnava probleme odraščanja, oblikovanje osebne identitete, probleme in družbene deviacije, s katerimi se soočajo bodisi sami ali njihovi vrstniki (nasilje, droge, alkohol, motnje hranjenja,...)

Gradivo za osnovnošolce zajema različne medije - tiskane, zvočne, filmske, elektronske... in je po vsebini poučnega in leposlovnega značaja. Pri izboru smo pozorni na splošno kvaliteto vsebine ter posebej še na kvaliteto likovnih in jezikovnih prvin.

Ponudbo gradiva nadgrajujemo s številnimi oblikami dela z osnovnošolci, pri čemer sodelujemo s starši, šolami in drugimi organizacijami, vključenimi v delo z osnovnošolci.

- **Srednješolci**, ki so v predhodnih obdobjih že razvili pričakovano stopnjo bralnih in informacijskih spretnosti, že v veliki meri posegajo po širokem izboru leposlovnega in strokovnega gradiva za odrasle. Specifično za srednješolce nabavljamo:

- o gradivo, ki je v pomoč pri šolskih obveznostih, kot so priprava referatov in seminarских nalog, priprava na različna tekmovanja v znanju, priprava srednješolskih raziskovalnih nalog; dodatne vaje in razlage, gradivo za pripravo na maturo,...
- o gradivo, ki obravnava probleme odraščanja, oblikovanje osebne identitete, probleme in družbene deviacije, s katerimi se soočajo bodisi sami ali njihovi vrstniki (nasilje, odvisnost, motnje hranjenja, samomor...)
- o gradivo, ki je v pomoč pri nadaljnjem poklicnem usmerjanju,

- gradivo, ki posebej nagovarja interese mladih – glasba, šport, potovanja;
  - elektronske podatkovne zbirke - ker ugotavljamo, da srednješolci velik delež svojih izobraževalnih, informacijskih, kulturnih ter socialno-komunikacijskih potreb zadovoljujejo prek interneta, posvečamo veliko pozornost temu, da so jim knjižnični elektronski viri (Ius info, Find info, Ebonitete, EBSCO eBooks Public Library Collection, Press Reader, Gvin, Večer) dostopni po štiriindvajset ur na dan vse dni v tednu od koderkoli, da so jim torej kvalitetni elektronski viri enako pri roki kot vsebinsko manj zanesljivi prosto dostopni internetni viri.
- **Pri odraslih uporabnikih** so njihove potrebe v veliki meri povezane z njihovimi aktualnimi življenjskimi situacijami in družbenimi vlogami – lahko so mladi, ki začenjajo poklicno pot in si ustvarjajo pogoje za samostojno življenje, so starši, so zaposleni na različno zahtevnih delovnih mestih in posodablajo svoje poklicno znanje, lahko so iskalci zaposlitve, ki si s pridobivanjem novih znanj in spretnosti želijo izboljšati zaposlitvene možnosti; lahko so vključeni v izobraževanje za dosego višje stopnje izobrazbe, se permanentno izobražujejo; si prizadevajo za osebno rast, izboljšanje samozavesti, so bolni in iščejo načine za izboljšanje zdravstvenega stanja, so državljani, ki želijo biti informirani o dogajanjih v lokalnem, nacionalnem in globalnem okolju ter želijo bolj ali manj aktivno sodelovati v demokratičnih procesih... Knjižnica bo zato zanje nabavljala
- gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti, od zelo poljudnih do stopnje akademske zahtevnosti; zbirko bomo dopolnjevali s strokovnimi deli v tujih jezikih, posebej takrat, ko ni mogoče pridobiti ustreznih del na slovenskem knjižnem trgu;
  - leposlovje vseh žanrov in slogov, od takega, ki človeku omogoči zgolj odklop po stresnem delovnem dnevu, plemenito razvedrilo, kulturno preživljanje prostega časa ali pa omogoča spremljanje razvojnih tokov literarne ustvarjalnosti; ob tem knjižnica namenja posebno pozornost slovenski literarni produkciji, od leposlovja v tujih jezikih pa nabavlja klasična dela ter kvalitetna sodobna dela (nagrajena in predlagana za nagrade) ter leposlovje, ki spodbuja učenje tujih jezikov
  - kvaliteten izbor glasbe in igranih filmov
  - gradivo, ki omogoča spoznavanje, proučevanje in raziskovanje zgodovine, kulturnih korenin in sedanjega dogajanja v lokalnem okolju (domoznansko gradivo)
  - splošno informativno periodiko v slovenskem jeziku in najuglednejše evropske časnike
  - gradivo z informacijami javnega značaja
- **Študente** knjižnica obravnava kot mlajše odrasle uporabnike, ki jim je namenjeno gradivo skladno z njihovo aktualno življenjsko situacijo in družbeno vlogo ter specifičnimi osebnimi interesi, potrebami in okusom. Gradivo, namenjeno potrebam študija, se v veliki meri pokriva z gradivom, namenjenim permanentnemu izobraževanju zaposlenih odraslih na stopnji akademske zahtevnosti. Študentje so pomembna ciljna skupina pri načrtovanju in promociji elektronskih podatkovnih virov. Pomembna je skrb za zagotavljanje prostorsko in časovno neomejene dostopnosti (oddaljen dostop 24 ur vse dni v tednu).
- **Upokojenje** knjižnica obravnava kot starejše odrasle uporabnike, ki jim je namenjeno gradivo skladno z njihovo aktualno življenjsko situacijo in družbeno vlogo ter specifičnimi osebnimi interesi, potrebami in okusom. Poleg teh skušamo v zadostni meri zagotoviti gradivo, ki ustreza njihovim specifičnim potrebam in zagotavlja:
- ohranjanje mentalnih sposobnosti

- spodbujanje aktivnosti in pozitivnega odnosa do življenja in starosti
- odgovarja specifičnim interesom starejše populacije
- zadovoljno in kreativno preživljanje starosti
- uporabo gradiva kljub fizičnim in umskim omejitvam – skušali bomo zagotoviti čim več gradiva z večjimi črkami, fizično lahkimi knjig, gradiva, ki ga je mogoče brati tudi ob omejenih spominskih zmogljivostih.

2. Spodbujanje bralnih navad, oblikovanje bralne kulture in razvijanje informacijske pismenosti

Osrednja knjižnica Celje ustvarja pogoje za razvoj bralnih navad že pri otrocih v predbralnem obdobju, predvsem tako da z vrsto projektov spodbuja odrasle (starše, stare starše, vzgojitelje), da otrokom čim več berejo in da malčki doživljajo branje kot prijetno doživetje, povezano z vznemirljivimi zgodbami in ugodnim doživljanjem varnosti in bližine. Knjižnično zbirko gradimo tako, da šolarje zelo pozorno spremljamo skozi razvoj bralnih spretnosti, jih pri tem spodbujamo ter jim nato v vsakem razvojnem obdobju ponudimo njihovi starosti in interesom primerno knjigo.

Osrednja knjižnica Celje koordinira tudi regijski projekt, usmerjen v promocijo kvalitetnega leposlovnega branja med odraslimi. Pri izboru kvalitetnega leposlovja bralcem pomagamo tudi s pripravo izborov knjig v obliki priporočilnih razstav in seznamov (nagrajene in za različne literarne nagrade predlagane knjige; izbori iz posameznih nacionalnih literatur, kvalitetni žanrski izbori, aktivna promocija starejših kvalitetnih literarnih del...)

Z nabavno politiko bomo v letu 2022 aktivno podpirali vse projekte, usmerjen v **promocijo branja in dvig bralne kulture**. Nabavljali bomo:

- knjige z velikimi tiskanimi črkami za prvo fazo učenja branja
- knjige z malo besedila za postopno pridobivanje bralnih spretnosti
- pester izbor kvalitetnih slikanic
- tematsko raznolik izbor leposlovnih knjig za starostni skupini P in M
- knjige za vse starostne stopnje, primerne za mlade bralce z disleksijo (knjige so označene s posebno nalepko in najdljive v lokalnem katalogu cobiss; <http://www.cobiss.si/scripts/cobiss?command=SEARCH&base=50400&select=%28prijazno+and+bralcem+and+disleksijo%29>)
- izbor leposlovnih knjig za odrasle, pri čemer bomo skrbeli za zastopanih različnih žanrov in različnih nivojev zahtevnosti; leposlovje za preživljanje prostega časa bo podvrženo preverjanju, ali ustreza v knjižnici postavljenim kriterijem kvalitete
- posebno pozornost bomo posvetili izboru slovenskega leposlovja, publikacij v javnem interesu in literature z znakom kakovosti »zlata hruška«
- pri nakupu tujejezičnega gradiva bomo obnavljali fond svetovne literarne klasike v izvornih jezikih, izmed sodobnih del pa bomo izbirali med kvalitetnimi nagrajenimi in za nagrade predlaganimi deli; nadaljevali bomo tudi z izgradnjo zbirke jezikovno lažjih tujejezičnih del, primernih za učenje tujih jezikov
- naslove, priporočene v okviru projektov za vodeno promocijo branja bomo nabavljali v povečanem številu izvodov.

Razvoj **informacijske pismenosti** bomo spodbujali:

- z nakupom novih in posodobljenih izdaj enciklopedij, leksikonov, slovarjev, imenikov,...
- z nakupom različnih priročnikov
- posebno pozornost bomo namenjali nabavi gradiv za področje računalniškega opismenjevanja in spodbujanje uporabe elektronskih gradiv (s tem tudi podpiramo

- projekte, ki tečejo v knjižnici: računalniško opismenjevanje starejših, programi za iskalce zaposlitve, kreativna raba računalnika in interneta za otroke)
- o s ponudbo informacij javnega značaja.

3. Upoštevanje značilnih potreb okolja

Značilnosti in potrebe okolja so opredeljene v strateškem načrtu knjižnice, in sicer za celotno območje delovanja knjižnice kot tudi za posamezne občine, v katerih delujejo krajevne knjižnice. Pri oblikovanju knjižnične zbirke upoštevamo:

- o starostno, izobrazbeno in socialno strukturo prebivalstva
- o strukturo knjižničnih uporabnikov – analitično po ciljnih skupinah (predšolski otroci, osnovnošolci, srednješolci, študentje, odrasli, starejši, brezposelni,...)
- o značaj Celja kot regijskega središča z dnevno migracijo velikega števila ljudi, ki prihajajo v Celje zaradi potreb šolanja, službe, nakupovanja ali koriščenja zdravstvenih in upravnih storitev ter kulturnih dobrin; mnogi od teh migrantov uporabljajo tudi storitve Osrednje knjižnice Celje, ker jim je to bolj priročno kot obisk knjižnice v kraju njihovega bivanja, zato pri oblikovanju zbirk v krajevnih knjižnicah prioriteto upoštevamo potrebe nemobilnega prebivalstva (predšolski otroci, osnovnošolci, brezposelni, kmetje, gospodinje, upokojenci)
- o razvojne prioritete lokalnih skupnosti, v katerih knjižnica izvaja svojo dejavnost (razvoj turizma, razvoj visokošolskega izobraževanja, razvoj malega podjetništva...)
- o aktualne družbene razmere (gospodarska kriza, potrebe po prekvalifikaciji brezposelnih občanov...)
- o dejavnost različnih lokalnih akterjev na področju delovanja knjižnice (organizacije, društva, kulturne institucije, civilnodružbene iniciative, mediji...)
- o vlogo Osrednje knjižnice Celje kot osrednje območne knjižnice.

4. Upoštevanje posebnih potreb okolja

Okolje, v katerem deluje Osrednja knjižnica Celje kot celota izkazuje vse tipične značilnosti okolij, v kakršnih delujejo primerljive osrednje območne knjižnice (Kranj, Novo mesto, Ptuj...) so pa bistvene razlike v mikrookoljih, v katerih delujejo posamezne enote Osrednje knjižnice Celje. Celje je urbano okolje, regijsko gospodarsko, kulturno in upravno središče z razvijajočim se visokošolskim izobraževanjem, postindustrijsko usmerjeno v storitveno dejavnost in visokotehnološko proizvodnjo; Štore so industrijski kraj z veliko priseljenci, Dobrna je usmerjena v kmetijstvo in zdraviliški turizem, Vojnik stavi na razvoj malega gospodarstva in je zaradi bližine Celja priljubljen kraj za bivanje tudi za ljudi, ki so zaposleni v Celju. Pri izgradnji knjižničnih zbirk v enotah Osrednje knjižnice Celje zato upoštevamo posebne značilnosti in potrebe mikrookolja posamezne enote knjižnice:

- o število potencialnih uporabnikov
- o urbani / ruralni značaj mikrookolja
- o starostno, izobrazbeno in socialno strukturo prebivalstva v mikrookolju
- o migracijske tokove v okolju
- o prisotnost neslovenskih etničnih skupin
- o prisotnost ljudi s posebnimi potrebami
- o prioritete lokalnih skupnosti
- o dejavnost lokalnih akterjev v okolju.

5. Upoštevanje zastopanosti različnih vrst knjižničnega gradiva

Tudi v letu 2022 se želimo pri nakupu različnih vrst gradiva približati standardom za splošne knjižnice. Prirast in obseg neknjižnega gradiva bomo prilagajali aktualnosti tovrstnega gradiva, kar je pogojeno s tehnološkim razvojem. Glede na povpraševanje po periodičnem tisku in ponudbo na trgu v letu 2022 načrtujemo nakup 200 naslovov periodičnega tiska. Poleg naslovov v osrednji knjižnici bomo naročali dodatne izvode najpomembnejših časnikov in časopisov tudi za krajevne knjižnice. Število tekoče naročenih časnikov in časopisov v krajevnih knjižnicah variira in je odvisno od velikosti okolja, v katerem knjižnica deluje, v povprečju pa je to malo manj kot 30 naslovov.

Okoliščine povezane z epidemijo, ki se bodo nadaljevale tudi v letu 2022, bralce usmerjajo k branju e-knjig, zato bomo tudi v prihodnje posebno pozornost posvetili ponudbi tovrstnega gradiva. Povpraševanje po e-knjigah sicer raste ne glede na spremembe, ki jih prinaša epidemija, seveda pa v teh izrednih okoliščinah beležimo še toliko večji porast zanimanja za branje in izposajo knjig v e-obliki.

V letu 2022 bomo torej nakupu e-knjig namenili sredstva primerljiva s preteklim letom, pri tem pa bomo sledili povpraševanju bralcev po vsebinskih sklopih e-knjig in po posameznih naslovih, pri katerih bomo po potrebi dokupovali dodatne licence.

6. Upoštevanje zastopanosti različnih tematskih oziroma predmetnih področij

Načrtovano **razmerje naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom**, ki ga upoštevamo pri nakupu knjižničnega gradiva, prilagajamo pričakovanju obveznega izvoda, s katerim prejmemo pretežno strokovno gradivo za odrasle. Nabavno politiko prilagodimo tako, da se v skupnem prirastu čim bolj približamo priporočenemu razmerju (50% strokovnega in 50% leposlovnega gradiva in 25%-30% gradiva za mladino)

Dosledno se bomo torej držali Strokovnih priporočil in standardov za splošne knjižnice, tako da načrtujemo 45 % naslovov z različnih strokovnih področij in 55 % naslovov leposlovja različnih žanrov.

Pri nakupu **strokovnega gradiva** bomo skrbeli tudi, da bodo čim bolj enakomerno in skladno s potrebami uporabnikov zastopana različna strokovna oziroma znanstvena področja, da zagotovimo gradivo z različno stopnjo poglobljenosti in predvsem z različnim nivojem zahtevnosti, da lahko zadovoljimo potrebe uporabnikov z različnimi stopnjami splošne izobrazbe in predznanja.

Pri nakupu **leposlovnega gradiva** bomo skrbeli za pestrost literarnih zvrsti in žanrov, zagotoviti želimo dostop do literarne ustvarjalnosti različnih narodov, kultur in jezikov, pri tem pa posebno pozornost posvetiti slovenskim avtorjem. Tudi pri nakupu leposlovja bomo pazili, da bomo uporabnikom ponudili literaturo različne stopnje zahtevnosti, ki pa mora vsa ustrezati vsaj osnovnim kriterijem literarne kvalitete. Pri leposlovju za otroke smo pozorni tudi na kvaliteto likovnih prvin.

Za otroke in mladino načrtujemo 30 odstotkov vseh naslovov v letnem nakupu. Na slovenskem knjižnem trgu običajno ne izide dovolj naslovov za otroke, da bi lahko zadostili temu kriteriju, zato zlasti v referenčne zbirke oddelkov za otroke vključujemo tudi dela, ki so izvorno namenjena odraslim, a so dovolj poljudno in zanimivo napisana, da so primerna tudi za otroke. V krajevnih knjižnicah pa delež naslovov za otroke v letni strukturi nakupa nekoliko presega 30

odstotkov, saj otroci sodijo med nemobilno prebivalstvo, ki mu v krajevnih knjižnicah namenimo prioriteto pozornost.

*Kljub temu da si knjižnica pri načrtovanju in realizaciji **nakupa** knjižničnega gradiva močno prizadeva zagotoviti ustrezen delež naslov za mlade uporabnike in da nam to v veliki meri tudi uspeva, pa zaradi obveznosti zagotavljanja zahtevnejšega izbora gradiva v okviru nalog OOK in upoštevanja predpisov o ravnanju z obveznimi izvodi, ne moremo izkazovati v 30-odstotne zastopanosti naslovov za otroke v celotni zbirki. Smo pa v okviru zahtev Standardov, ki dopuščajo 5-odstotno odstopanje.*

Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju delovanja knjižnice

Osrednja knjižnica Celje in njene krajevne knjižnice so uporabnikom dostopne glede na velikost okolja in stopnjo razvitosti knjižnične dejavnosti, v povprečju pa presegajo število ur odprtosti, predpisano z Uredbo. Vse enote so vključene v vzajemni katalog.

Ponudba krajevnih knjižnic je zaradi majhnosti okolij, prostorskih in finančnih omejitev ter racionalnosti poslovanja nujno omejena. V knjižnici skušamo zagotoviti kar najbolj kvaliteten in relevanten izbor gradiva¹, razvili pa smo tudi storitev, da lahko uporabniki katerekoli krajevne knjižnice naročijo gradivo iz osrednje knjižnice ter ga tudi prevzamejo in vrnejo v svoji krajevni knjižnici. Na ta način lahko prilagodimo zbirko posamezne krajevne knjižnice večinskim interesom uporabnikov, obenem pa optimalno poskrbimo tudi za uporabnike z bolj unikatnimi, specializiranimi ali poglobljenimi interesi. Dostopnost gradiva in informacij v krajevnih knjižnicah izboljšujemo tudi s ponudbo elektronskih knjig in baz podatkov. Verjamemo, da tako prebivalcem na območju krajevnih knjižnic dajemo na razpolago vse znanje, ki ga hrani celotna mreža knjižnice in omogočamo kar najboljši izkoristek premoženja, ki ga družba vlaga v knjižnico.

---

¹Pri izgradnji zbirk krajevnih knjižnic v občinah Dobrna, Štore in Vojnik **poleg skupnih kriterijev** (kvaliteta, uravnoteženost zbirke, priporočena razmerja med leposlovnim in strokovnim gradivom, gradivom za otroke in odrasle, deležem neknjižnega gradiva...) upoštevamo še naslednje kriterije:

- Poudarek na gradivu, ki podpira razvoj bralne kulture (v povezavi z uspešnimi projekti spodbujanja branja med otroki)
- Pozorno upoštevanje informacijskih in kulturnih potreb manj mobilnega prebivalstva (otroci, starejši ljudje, kmečko prebivalstvo)
- Upoštevanje socialno demografskih značilnosti posameznih okolij (visoka stopnja brezposelnosti, multikulturnost okolja, ruralni značaj)
- Podpora ciljem in prioriteta lokalnih skupnosti
- Povezanost nabavne politike s projekti, ki tečejo v posamezni krajevni knjižnici (npr. programi računalniškega opismenjevanja v e-knjižnici Vojnik so podprti z ustreznimi viri v zbirki, programi za spodbujanje branja med otroki potrebujejo več izvodov kvalitetnih leposlovnih del,...)